Kultūros ministerija Vilniaus Lukiškių aikštėje siūlo vietoje Vyčio statyti bunkerį

Jonas Vaiškūnas, www.alkas.lt
2017-11-27 20:42:42

Nors žmonės nubalsavo už Vytį, bet ekspertai pasirinko – bunkerį

Lapkričio 27 d. Lietuvos kultūros ministerija paskelbė, kad jos kartu su Šiuolaikiniu meno centru (ŠMC) surengtame konkurse dėl Vilniaus Lukiškių aikštės memorialo daugiausia balsų surinko skulptoriaus ir dizainerio Andriaus Labašausko memorialas laisvės kovotojams partizanų bunkerio motyvais.

Nors žmonės balsuodami internetu pirmą vietą skyrė Vyčio memorialui, tačiau Kultūros ministrės sudaryta komisija nusprendė kitaip. Pasak Kultūros ministerijos išplatinto pranešimo šiame konkurse daugiausia visuomenės ir ekspertų balų surinko A. Labašausko partizanų bunkerio motyvais projektuotas memorialas. Šis projektas, pasak Kultūros ministerijos išplatinto pranešimo, iš visuomenės sulaukė 11 919 balsų internete (37,51 proc.) ir 7 iš 8 komisijos narių balsų, o Gintaro Čaikausko grupės Vyčio projektas nors ir surinko daugiau balsų – 11 966 (37.66 proc.), tačiau už jį tebalsavo tik 1 komisijos narys.
Tokiu būdu, „pritaikius balų skaičiavimo metodiką, A. Labašausko projektas gavo 10 balų, G. Čaikausko vadovaujamos grupės projektas gavo 4,01 balo“, – rašoma ministerijos pranešime žiniasklaidai.

A. Labašausko partizanų bunkerio motyvais projektuotas memorialas

Visuomenininkai Kultūros ministrės „konkursą“ laiko neteisėtu

Tačiau visuomenininkai šį ŠMC ir KM konkursą laiko neteisėtu bei neįpareigojančiu ir vertina jį tik kaip dar vieną piliečių nuomonės apklausą, dar vienu bandymu uzurpuoti Lietuvos visuomenės teisę patiems nuspręsti, kaip turi atrodyti Lukiškių aikštės memorialas, ir pasisako už visuomenės siūlomą Vyčio projektą.

Dar spalio 12 d. visuomeninio Vilnius Forumo išplatintame pareiškime rašoma: „Vyčio ir kitų Kultūros ministrės L. Ruokytės-Jonson (Jonsson) ir ypač Vilniaus mero Remigijaus Šimašiaus pastangos ignoruoti visuomenės, Seimo ir laisvės kovotojų valią, perduodant šio klausimo sprendimą šališkai parinktai politiškai suverenios tautos ir nacionalinės valstybės idėją

atmetančių ekspertų komisijai ne tik rodo jos nedemokratiškas nuostatas ir panieką šalies piliečiams, šitoks elgesys atskleidžia ir tikrąjį – atsainų ir niekinantį požiūrį į Lietuvos valstybę, kovose už jos laisvę patirtas kančias ir šalies patriotų sudėtas gyvybės aukas“.

Spalio 24 d. ir Visuomeninis judėjimas „TALKA Kalbai ir Tautai“ ne tik išplatino viešą pareiškimą-reikalavimą vykdyti Seimo sprendimą dėl Vyčio monumento statybų Lukiškių aikštėje, bet ir lapkričio 17 d. surengė Kultūros ministrės veiksmus smerkiančią visuomenę protesto akciją Vilniaus Lukiškių aikštėje „Mes be Vyčio nenurimsim“.
Visuomenininkų mitingas dėl Vyčio | Alkas.lt, J. Vaiškūno nuotr.
Mitingo dalyviai priėmė pareiškimą, kuriame piktinosi Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos savivale iš naujo organizuoti konkursą, kurio sąlygose įtvirtintas siekis susilpninti teisės aktais nustatytą ir, kaip rodo sociologinės apklausos, gavusią Tautos pritarimą pagrindinę Lukiškių aikštės paskirtį.

Nutariamojoje pareiškimo dalyje mitingo dalyviai Lietuvos Respublikos Seimui, Prezidentei ir Vyriausybei pateikė 3 siūlymus:

1. Siūlyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei vykdyti Lietuvos Respublikos Seimo 2017 m. gegužės 2 d. priimtą rezoliuciją „Dėl neatidėliotinų veiksmų siekiant sutvarkyti Lukiškių aikštę Vilniuje ir pastatyti kovotojų už Lietuvos laisvę atminimo įamžinimo memorialą Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio progai“ (Nr. XIIIP-600) ir nedelsiant, iki 2018 m. vasario 16 d., Lukiškių aikštėje pabaigti memorialo kovojusiems ir žuvusiems už Lietuvos laisvę darbus, o iki 2018 m. liepos 6 d. (vėliausiai – iki 2019 m. vasario 16 d.) pastatyti VYČIO-LAISVĖS KARIO paminklą, taip garantuojant deramą ilgaamžės Lietuvos valstybės reprezentavimą.
2. Įgyvendinant šį tikslą siūlyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei skirti reikalingą finansavimą ir sudaryti detalų darbų vykdymo grafiką, prisiimant atsakomybę už jo vykdymą.
3. Siūlyti Lietuvos Respublikos kultūros ministrei Lianai Ruokytei-Jonsson prisiimti atsakomybę dėl negebėjimo ar nenoro organizuoti deramą Lietuvos Respublikos atkūrimo 100-mečio pagerbimą Vyčio ir kovotojų už Lietuvos laisvę memorialu, todėl atsistatydinti pačiai, o jeigu tai nebūtų padaryta – siūlyti Seimui pradėti interpeliaciją šiai pareigūnei (visa Mitingo rezoliucija [pdf]).

Kaip žinia, Seimas palaikė „Vyčio paramos fondo“ iniciatyvą, kad minėtoje aikštėje būtų pastatytas memorialas su Vyčio skulptūra. Šį siūlymą palaikančiai rezoliucijai pritarė 91 iš 92

balsavusių Seimo narių. Seimas pabrėžė, kad Lukiškių aikštė Vilniuje formuojama kaip pagrindinė reprezentacinė Lietuvos valstybės aikštė su laisvės kovų memorialiniais akcentais ir nurodė, kad joje turi būti pastatytas ir atidengtas paminklas, kuriame yra numatyta vieta tautos ir valstybės simboliui Vyčiui. Tačiau to nepaisydama Kultūros ministerija ir Šiuolaikinio meno centras (ŠMC) paskelbė naują konkursą memorialui įgyvendinti ir taip savavališkai paneigė Lietuvos Respublikos Seimo, o kartu ir apklausose išreikštą daugumos Lietuvos piliečių valią, taip pat pamynė jau dvidešimt metų galiojančius ankstesnius Vyriausybės ir Seimo sprendimus, kurie aiškiai apibrėžė, jog Lukiškių aikštė turi būti sutvarkyta kaip „pagrindinė reprezentacinė valstybės aikštė“.

Savavališkus kultūros ministrės veiksmus jau pasmerkė ne tik TALKA, bet ir visuomeninis Vilniaus forumas, įvairios patriotinės organizacijos, iškilūs menininkai ir visuomenės veikėjai.

Mitinge „Mes be Vyčio nenurimsim!“ kalba judėjimo „Propatria“ narys, politologas Dovilas Petkus: